

17. maj 2017

Aftale om Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet 2018-2020

Aftale mellem regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti om udmøntningen af Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet for perioden 2018-2020.

Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet er det finansielle instrument for EU's fælles fiskeripolitik. Programmet har til formål at bidrage til den fælles fiskeripolitiks målsætninger om økonomisk udvikling og bæredygtighed i fiskeri og akvakultur. Denne aftale dækker de sidste tre år af programperioden 2014-2020 og ligger i forlængelse af "Aftale om Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet 2014-2017", som blev indgået i 2014 mellem den daværende regering (Socialdemokraterne og Radikale Venstre), Dansk Folkeparti, Det Konservative Folkeparti, Enhedslisten, Socialistisk Folkeparti og Venstre.

Regeringen (Venstre, Liberal Alliance og Det Konservative Folkeparti) og Socialdemokratiet, Dansk Folkeparti, Enhedslisten, Alternativet, Radikale Venstre og Socialistisk Folkeparti er enige om at udmønte Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet for 2018-2020 sådan, som det fremgår af tabel 1 og bilag 1.

Tabel 1. Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet 2018-2020

Ordninger (mio. kr.)	2018	2019	2020	2018-20 (gns, årligt)
Fiskeri, natur og miljø	0,0	55,6	46,7	34,1
Fartøjer	10,0	22,1	40	24,0
Fælles indsatser i fiskeri	0,0	41,7	0,0	13,9
Fælles indsatser i akvakultur	0,0	0,0	37,6	12,5
Investering i akvakultur	0,0	40,0	0,0	13,3
Afsætningsfremme	0,0	20,1	0,0	6,7
Produktions- og afsætningsplaner	0,0	10,0	10,1	6,7
Fiskerihavne	0,0	20,4	0,0	6,8
Lokale aktionsgrupper (FLAG)	17,2	17,2	17,2	17,2
Vandløbsrestaurering	70,0	70,0	70,0	70,0
Oplægning ¹	[5,4]	[5,4]	[0,0]	[3,6]
Obligatoriske ordninger:	153,0	78,2	75,5	102,2
<i>Fiskerikontrol</i>	91,8	19,4	19,4	43,5
<i>Dataindsamling</i>	53,4	53,4	53,4	53,4
<i>Oplagring</i>	5,1	0	0	1,7
<i>Integreret maritim politik (IMP)</i>	2,7	5,4	2,7	3,6
Teknisk bistand	16,4	16,4	16,4	16,4
Total	266,6	391,7	313,5	323,8²

1) Midlerne er reserverede nationale midler, og de indgår derfor ikke i den samlede total.

2) Pga. afrundinger i de bagvedliggende beregninger kan der være en afvigelse i totalerne på 0,1 mio. kr.

Dansk fiskeri er i fremgang og har været det de senere år. Den danske fiskeri- og akvakultursektor har en lang tradition for effektivt at levere råvarer af en kvalitet, der er efterspurgt internationalt. Sektoren er med sin viden om bæredygtig og ressourceeffektiv fødevarerproduktion med til at gøre Danmark til en af Europas største fiskerinationer og en fødevarer supermagt.

Men succeshistorien har haft en bagside. De mindre kystfiskere og de små havne og landingspladser oplever svære tider og tilbagegang. Den udvikling skal Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet bidrage til at mod-

virke. Kystfiskeriet bidrager til vækst og arbejdspladser i hele Danmark og er en vigtig del af den danske kultur. Samtidigt er det, at der er blå kuttere, der fisker fra den lokale havn, med til at give liv og turisme, ikke mindst i landdistrikterne. Derfor skal kystfiskeriet og kystfiskersamfundet styrkes og udvikles.

Programmet for 2018-2020 skal derfor bidrage til, at udviklingen fremadrettet kommer hele fiskeriet til gavn for at sikre en værdifuld spredning af fiskeriet. Programmet skal sikre gode vilkår for kystfiskeri/skånsomt fiskeri, herunder i fiskerihavne og på landingspladser. Det er afgørende, at programmet støtter disse fiskeres investeringer og understøtter mulighederne for at skabe økonomisk aktivitet til gavn for lokalområderne.

Det er væsentligt, at hele fiskeriet fremtidssikres gennem støtte til innovation, nytænkning og investeringer. Det indebærer, at programmet fortsat fokuserer på implementeringen af EU's fælles fiskeripolitik, herunder særligt implementeringen af landingsforpligtelsen. En væsentlig del af årsagen til Danmarks styrkeposition inden for fiskeri er således, at der blandt de større fiskere har været stort fokus på innovation og øget effektivitet. Denne del af fiskeriflåden har ligeledes behov for at håndtere tilpasningen til landingsforpligtelsen og udvikling i retning af et mere miljømæssigt bæredygtigt fiskeri.

Derudover er det en forudsætning for fremtidens fiskeri, at programmet i 2018-2020 bidrager til bæredygtig ressourceudnyttelse og bedre havmiljø ved at understøtte samspillet mellem fiskerne og miljøbeskyttelsen. Derfor vil programmet fortsat understøtte fx samarbejde mellem fiskere og forskere.

Endeligt skal programmet bidrage til vækst på et bæredygtigt grundlag i akvakulturerhvervet, så akvakulturproduktionen kan blive endnu mere konkurrencedygtig, ressourceeffektiv og miljøvenlig.

Herunder uddybes udmøntningen af Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet under de fire overskrifter:

- Fremtidssikringen af hele fiskeriet
- Gode vilkår for kystfiskeri og skånsomt fiskeri, herunder i fiskerihavne samt på landingspladser
- Bæredygtig ressourceudnyttelse og bedre havmiljø
- Vækst på et bæredygtigt grundlag i akvakulturerhvervet

Fremtidssikringen af hele fiskeriet

Det er en central del af programmet at understøtte det fremtidige indtjeningsgrundlag for det primære fiskeri. Det fordrer et fokus på udvikling og innovation. Ordningen "Fælles indsatser fiskeri" bidrager til dette fokus ved at støtte innovative projekter og fisker-forskersamarbejder. Under denne ordning er aftaleparterne enige om at afsætte 5 mio. kr. til projekter med fokus på diversificering af råvaregrundlaget for kystfiskeriet bl.a. ift. udvikling af nye fiskemetoder eller andre innovative tilgange til fx fiskeri efter nye arter. Det er væsentligt for at fremme en bred udvikling i fiskeriet.

Frem mod 2019 indfases landingsforpligtelsen, og programmet skal derfor i 2018-2020 fortsat bidrage til at understøtte implementeringen. Aftaleparterne tilføjer derfor flere midler til ordningen "Fartøjer" i forhold til det årlige gennemsnit i aftalen for 2014-17. Det skal bl.a. give mulighed for at finansiere nødvendige ombygninger ombord samt støtte til investeringer i selektive redskaber, der minimerer bifangst. Det vil fortsat være muligt at støtte investeringer, der fremmer kvaliteten af fangsten som fx ismaskiner ombord.

Partierne har i forlængelse af Vækst- og Udviklingspakken for dansk fiskeri (2016) et fortsat fokus på generationsskiftet i fiskeriet, og derfor vil der under ordningen "Fartøjer" generelt blive givet særlig prioritet til yngre fiskere under 40 år.

Derudover vil der i kølvandet på indfasningen af landingsforpligtelsen være behov for viden om bedre anvendelse af discardfisk og afskær. I Danmark er der en lang række aktører, der har fokus på værddioptimering og ressourceudnyttelse. Det er vigtigt, at den etablerede viden sammenfattes og konsolideres også med et blik på det internationale perspektiv. Der afsættes derfor under "Fælles indsats fiskeri" 3 mio. kr. til videnopsamling om landingsforpligtelsen som fx udnyttelse af discardfisk. Midlerne vil fx kunne gå til et discardvidenscenter og erhvervet vil skulle stille 50 pct. medfinansiering til rådighed for centerets etablering. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen vil inden ansøgningsrunden indgå i dialog med erhvervet for at få deres bud på, hvilke udfordringer et projekt med fokus på discard vil skulle adressere.

Uddannelse af nye fiskere er en forudsætning for fremtidens fiskeri, herunder det bæredygtige og skånsomme fiskeri, og der er derfor behov for, at kommende fiskere har mulighed for at kunne tilegne sig færdigheder på et uddannelsesfartøj. Aftaleparterne står bag Vækst- og Udviklingspakken for dansk fiskeri, som fandt og øremærkede kvoteandele til netop et kommende uddannelsesfartøj. Aftaleparterne er desuden enige om, at der inden for ordningen "Produktions- og afsætningsplaner" afsættes en særlig pulje på 3 mio. kr. til forstudier rettet mod uddannelsesformål. Puljen vil kunne søges af og udmøntes gennem producentorganisationerne. Der vil i behandlingen af ansøgninger om forstudier blive lagt vægt på projektbeskrivelsens finansieringsplan for projektets realisering, herunder fx regional, kommunal og/eller privat medfinansiering.

For at erhvervet fremadrettet skal være attraktivt for nye fiskere er det væsentligt, at der er gode og sikre arbejdsforhold ombord. Erhvervet er inde i en positiv udvikling ift. arbejdsmiljø og for at sikre denne udvikling fremadrettet, er aftaleparterne enige om, at det i 2018-2020 skal være muligt at søge om støtte til arbejdsmiljøforbedringer under ordningen "Fartøjer". Det skal være forbedringer udover de lovpligtige krav, og det kan fx inkludere rælinger, beskyttelseskonstruktioner på dækket samt skridsikker maling og gummi-måtter.

Endelig er aftaleparterne enige om, at fiskerierhvervet skal skærmes mod uforholdsmæssigt store og uventede ændringer i rammevilkårene. Der afsættes derfor en samlet national reserve på 10,8 mio. kr. til støtte til midlertidig oplægning af fiskerfartøjer. Miljø- og Fødevarerministeren vil efter skriftlig orientering af aftaleparterne aktivere ordningen, hvis situationen tilsiger det. I den forbindelse vil der blive tilført EU-midler (max 10,8 mio. kr.) fra annullerede midler, hvis dette er muligt, og sekundært fra ordningen "Produktion og Afsætningsplaner" og fra "Fiskeri, natur og miljø". Oplægningsstøtten vil knytte sig til en haste-foranstaltning i form af lukkeperiode for et bestemt område, og støtten vil blive givet i overensstemmelse med EU-reglerne. Etablering af en oplægningsordning vil kunne tage ca. 10 måneder fra beslutning om aktivering og kræver EU-Kommissionens godkendelse.

Aftaleparterne imødeser desuden, at der, i samspil med erhvervet i regi af erhvervsfiskeriudvalget, udarbejdes nye retningslinjer for anvendelsen af 2 pct. forsøgskvoten i forskningsøjemed. De nye retningslinjer skal udnytte rammerne for forsøgskvoten bedst muligt, til gavn for den forskningsmæssige indsats på fiskeriområdet. Aftaleparterne skal drøfte udkastet til retningslinjer.

Gode vilkår for kystfiskere, skånsomt fiskeri, kystfiskeraktiviteter i havne og på landingspladser

Aftaleparterne er enige om at prioritere udviklingen af kystfiskeriet. Under ordningen "Fartøjer" afsættes derfor en pulje på 40 mio. kr., som er forbeholdt fartøjer under 17 meter.¹ Der prioriteres årligt inden for denne pulje først og fremmest fartøjer, som deltager i den beskyttede kystfiskerordning. Herefter prioriteres desuden fartøjer, som deltager i den åbne kystfiskerordning og slutteligt prioriteres således de fartøjer

¹ Landbrugs- og Fiskeristyrelsen definerer som udgangspunkt kystfiskere som fartøjer under 17 m. Det gælder for alle ordninger med reference til kystfiskere og kystfiskeri.

under 17 meter, som ikke deltager i kystfiskerordningerne. Eventuelle forbrugte midler overføres til det følgende år. I ordningens 3. og sidste år opretholdes prioriteringsmekanismen, idet uforbrugte midler fra puljen til fartøjer under 17 meter gøres tilgængelig for øvrige fartøjer.

For at kunne støtte mindre fartøjer vil puljen til fartøjer under 17 meter have en lavere minimumsgrænse for de samlede tilskudsberettigede udgifter pr. projekt (25.000 kr.) i forhold til minimumsgrænsen for andre fartøjer (50.000 kr.). Generelt prioriteres yngre fiskere under 40 år og fiskere, der fisker med skånsomme redskaber, inden for ordningen. Endeligt vil der blive taget hensyn til, at mindre fartøjer kan have mere vanskeligt ved at skaffe kapital, og det vil således være muligt for kystfiskere og fartøjer med skånsomme redskaber² at modtage et tilskud på max. 40 pct. af de støtteberettigede udgifter mod max. 30 pct. for andre fartøjer.

Derudover ønsker aftaleparterne at styrke afsætningen af kystfanget samt skånsomt fanget fisk. Parterne er enige om, at der generelt under ordningen "Afsætningsfremme" skal gives prioritet til ansøgninger relateret til kystfanget og skånsomt fanget fisk. Aftaleparterne ønsker endvidere at styrke muligheden for at støtte flere mindre projekter under ordningen, og parterne er derfor enige om at sænke loftet for det samlede tilskud pr. projekt fra 5,5 mio. kr. til 3,0 mio. kr.

For at udvikle de små kystfiskersamfund, kystfiskeriet og den deraf afledte turisme er aftaleparterne enige om at øge midlerne til de lokale aktionsgrupper (FLAG) i 2018-2020, således at aktionsgrupperne bl.a. får øget mulighed for at fremme turismen i tilknytning til de lokale fiskerihavne og de mindre landingspladser. Det skal desuden give landets fiskerikommuner mulighed for at investere i erhvervets udvikling, herunder lokal forarbejdning. I 2018-2020 afsættes der endvidere igen midler fra teknisk bistand til en facilitator, der bl.a. skal hjælpe især mindre havne og kystfiskere med overblik over tilskudsmuligheder og projektudvikling, så de gode idéer kan realiseres.

Endeligt er parterne enige om at fremme levedygtigheden af kystfiskeraktiviteter i vores havne og på de mindre landingspladser. Kystfiskeriet i de mindre havne og landingspladser er helt afhængigt af en velfungerende infrastruktur på land og driften heraf kræver store investeringer. Ordningen "Fiskerihavne" vil i 2018-2020 derfor blive indrettet således, at støtten prioriteres til gavn for kystfiskerrelaterede projekter. Under ordningen målrettes derfor en pulje på 3 mio. kr. til projekter, der fremmer direkte afsætning af fisk fra de mindre fartøjer i havne og landingspladser, herunder fx kølecontainere til kortvarig opbevaring af fangsten. Det prioriteres endvidere, at ordningen bidrager til gennemførelsen af landingsforpligtelsen. Desuden prioriteres 5 mio. kr. til infrastruktur, der som læmoler eller lignende, fremmer adgangen til landingspladser under udfordrende besejlingsforhold.

Bæredygtig ressourceudnyttelse og bedre havmiljø

Fastholdelsen af Danmarks internationale styrkeposition i fiskeriet er afhængig af en bæredygtig og miljøvenlig forvaltning af havets ressourcer. Derfor er aftaleparterne enige om at afsætte flere midler til ordningen "Fiskeri, natur og miljø" i forhold til det årlige gennemsnit i aftalen for 2014-17. Ordningen giver mulighed for at støtte projekter relateret til samspillet mellem miljø og fiskeri bl.a. i forhold til udvikling af fx sælsikre redskaber eller fangstredskaber, som reducerer påvirkningen af havbunden.

Aftaleparterne er endvidere enige om at afsætte 5 mio. kr. under denne ordning til projekter relateret til det kystnære og/eller skånsomme fiskeri. Det kan fx omhandle bæredygtigt fiskeri efter arter i beskyttede områder som fx Natura 2000-områder. Derudover vil det under denne ordning blive muligt at støtte projek-

² Skånsomme redskaber defineres på baggrund af bilag 16 i Bekendtgørelse om regulering af fiskeriet i 2014-2020. Det gælder for alle ordninger med reference til skånsomt fiskeri.

ter, der til gavn for erhvervsudvikling og miljøbeskyttelse bidrager til bekæmpelse af invasive arter som fx sortmundet kutling og Stillehavsøsters.

Endeligt videreføres ordningen "Vandløbsrestaurering" mhp. at understøtte implementeringen af EU's vandrammedirektiv. Med ordningen støttes forbedringer af de danske vandløb fx ved at genoprette gydepladser og passage for vandrende fiskearter.

Vækst på et bæredygtigt grundlag i akvakulturerhvervet

Aftaleparterne er enige om, at programmet i 2018-2020 skal bidrage til udvikling af akvakulturproduktionen mod fortsat mere ressourceeffektive og miljøvenlige akvakulturanlæg, samt til projekter, der stimulerer markedsdrevet innovation i akvakultur. Derfor afsættes der både midler til ordningen "Investeringer i akvakultur", som støtter fysiske investeringer mhp. at styrke sektorens konkurrenceevne og omstilling mod mere miljøvenlig produktion samt til ordningen "Fælles indsatser i akvakultur", der støtter innovation og udvikling af nye processer, produkter eller teknologier som fx optimering af recirkulationsanlæg, som muliggør bedre landbaserede salt- og ferskvandsdambrug, eller udvikling af havbrugsproduktion.

Der vil under ordningen "Fælles indsatser i akvakultur" blive givet særlig prioritet til projekter, der fokuserer på at reducere erhvervets miljøbelastning, herunder især mindskning og håndtering af organisk materiale og hjælpepestoffer i havbrug. For så vidt angår havbrug vil der være særligt fokus på miljøkompenserende foranstaltninger. Under "Fælles indsatser i akvakultur" gives endvidere prioritet til videreudvikling af teknologi forbundet med fuldt recirkulerede anlæg på land. Aftaleparterne er i øvrigt enige om, at der inden for rammerne af EU-reglerne gives prioritet til projekter, som tilvejebringer viden om mere bæredygtig fiskeproduktion, herunder udvikling af nye fodertyper og produktion af vegetar-fisk.

For at styrke erhvervets grønne profil vil der i prioriteringen under "Investeringer af akvakultur" blive givet særlig prioritet til anlæg, der omstiller til en mere miljøvenlig produktion fx fra traditionelt dambrug til recirkulerede anlæg.

Det gælder altså for begge ordninger, at der gives prioritet til projekter, der mindsker erhvervets miljøbelastning.

Øvrigt

Aftaleparterne noterer sig, at der fra de obligatoriske indsatser vil blive disponeret midler til anskaffelsen af et nyt kontrolskib til erstatning for "Vestkysten", som er fuldt afskrevet i 2020. Kontrolskibet skal bl.a. bidrage til at varetage Danmarks internationale kontrolforpligtigelser og bidrage til Danmarks søredningsberedskab.

Aftaleparterne er indforståede med, at der kan forekomme behov for mindre justeringer som følge af programmets godkendelsesproces i EU. Landbrugs- og Fiskeristyrelsen skal endvidere forelægge prioriteringskriterier til godkendelse for det såkaldte Overvågningsudvalg med repræsentanter fra erhverv, universiteter, civilsamfund og EU-Kommissionen. Såfremt Kommissionen eller Overvågningsudvalget har bemærkninger, vil aftaleparterne blive orienteret om eventuelle justeringsbehov.

For at sikre smidig sagsbehandling og sikre afløb i programmet genanvendes uforbrugte og annullerede midler som udgangspunkt inden for samme ordning.

Eventuel omfordeling mellem ordninger samt fra oplægningsstøtten sker efter drøftelse med aftaleparterne. Dette gælder dog ikke FLAG.

Aftaleparterne vil årligt blive skriftligt orienteret om udviklingen i udmøntningen af programmets midler for de enkelte ordninger.

Bilag 1. Overblik over Hav- og Fiskeriudviklingsprogrammet 2018-2020 (mio. kr.)

	Max. EU-pct.	Anvendt EU-pct.	2018			2019			2020			Årligt gennemsnit		
			Total	EU	nat	Total	EU	nat	Total	EU	nat	Total	EU	nat
Fiskeri, natur og miljø¹ Heraf 5 mio. kr. projekter med fokus på kystfiskeri	75 pct.	75 pct.	0,0	0,0	0,0	55,6	41,7	13,9	46,7	35,0	11,7	34,1	25,6	8,5
Fartøjer² Heraf 40 mio. kr. til kystfiskere	75 pct.	75 pct.	10,0	7,5	2,5	22,1	16,6	5,5	40,0	30,0	10,0	24,0	18,0	6,0
Fælles indsatser i fiskeri Heraf 5 mio. kr. til bedre råvaregrundlag Heraf 3 mio. kr. til vidensopsamling om discard	75 pct.	70 pct.	0,0	0,0	0,0	41,7	29,0	12,7	0,0	0,0	0,0	13,9	9,7	4,2
Fælles indsatser akvakultur	75 pct.	75 pct.	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	37,6	28,2	9,4	12,5	9,4	3,1
Investeringer i akvakultur	75 pct.	75 pct.	0,0	0,0	0,0	40,0	30,0	10,0	0,0	0,0	0,0	13,3	10,0	3,3
Afsætningsfremme³	75 pct.	75 pct.	0,0	0,0	0,0	20,1	15,1	5,0	0,0	0,0	0,0	6,7	5,0	1,7
Produktions- og afsætningsplaner Heraf 3 mio. kr. til forstudier rettet mod uddannelsesformål	75 pct.	75 pct.	0,0	0,0	0,0	10,0	7,5	2,5	10,1	7,6	2,5	6,7	5,0	1,7
Fiskerihavne⁴ Heraf 3 mio. kr. til afsætning af kystfanget og skånsomt fanget fisk	75 pct.	55 pct.	0,0	0,0	0,0	20,4	11,3	9,1	0,0	0,0	0,0	6,8	3,8	3,0
Udviklingsaktiviteter i fiskeriområder (FLAG)	85 pct.	47 pct.	17,2	8,0	9,2	17,2	8,0	9,2	17,2	8,0	9,2	17,2	8,0	9,2
Vandløbsrestauration	75 pct.	50 pct.	70,0	35,0	35,0	70,0	35,0	35,0	70,0	35,0	35,0	70,0	35,0	35,0
Oplægning⁵	50 pct.	0 pct.	5,4	0,0	5,4	5,4	0,0	5,4	0,0	0,0	0,0	3,6	0,0	3,6
Obligatoriske indsatser⁶	-	-	153,0	112,1	40,9	78,2	64,2	14,0	75,5	62,2	13,3	102,2	79,5	22,7
Teknisk bistand	75 pct.	75 pct.	16,4	12,3	4,1	16,4	12,3	4,1	16,4	12,3	4,1	16,4	12,3	4,1
Samlet⁷			266,0	174,1	91,9	391,2	270,2	121,0	313,4	218,3	95,1	323,2	221,5	102,7

	6	9	,7	,7	,7	,0	,5	,3	,2	8	,3	,5
--	---	---	----	----	----	----	----	----	----	---	----	----

1. Mulighed for støtte til bekæmpelse af invasive arter.
2. Særlig prioritet til yngre fiskere og fiskere, der fisker med skånsomme redskaber. Mulighed for støtte til forbedring af arbejdsmiljø.
3. Særlig prioritet til projekter relateret til kystfanget og skånsomt fanget fisk. Loft for samlet projektstørrelse sænkes til 3 mio. kr.
4. Særlig prioritet til mindre havne og landingspladser, kystfiskerrelaterede projekter og projekter der bidrager til implementering af landingsforpligtelsen.
5. Midlerne er reserverede nationale midler, og de indgår derfor ikke i den samlede total. EU-medfinansieringssatsen er 50 pct.
6. EU-medfinansieringssatserne for obligatoriske ordninger varierer fra 100 pct. (Oplagring), 90 pct. (Fiskerikontrolaktiviteter), 80 pct. (Dataindsamling), 75 pct. (IMP) og 70 pct. (Fiskerikontrol – kontrolfartøjer).

Pga. afrundinger i de bagvedliggende beregninger kan der være en afvigelse i totalerne på 0,1 mio. k